Nowe wymagania dotyczące opakowań, rosnące znaczenie śladu węglowego i kolejne mechanizmy wpływające na koszty energii – europejskie regulacje coraz mocniej oddziałują na warunki prowadzenia działalności w branży chemii budowlanej.

Co te zmiany oznaczają dla producentów i całego rynku?

Regulacje środowiskowe wpływają na decyzje przedsiębiorstw dotyczące zakupów, opakowań, logistyki, źródeł energii i całych łańcuchów dostaw. Duże znaczenie dla producentów ma obecnie PPWR (Packaging and Packaging Waste Regulation), czyli rozporządzenie dotyczące opakowań i odpadów opakowaniowych oraz CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) – mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji dwutlenku węgla. O tym, jak nowe regulacje zmieniają warunki funkcjonowania przedsiębiorstw, dyskutowali eksperci podczas najnowszego panelu TRENDFiK organizowanego przez Polski Związek Producentów Farb i Klejów.

PPWR – nowe reguły dla branży chemii budowlanej

Rozporządzenie PPWR weszło w życie 11 lutego 2025 roku i zaczęło być stosowane od 12 sierpnia 2026 roku. Poszczególne wymagania będą jednak wdrażane etapami, a część szczegółowych zasad zostanie doprecyzowana w kolejnych latach, w aktach delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej.

PPWR ma wspierać gospodarkę o obiegu zamkniętym, ograniczać ilość odpadów i zużycie surowców pierwotnych, a jednocześnie ujednolicić wymagania dotyczące opakowań na rynku europejskim. Regulacje dotyczą nie tylko firm produkujących opakowania, lecz również przedsiębiorstw wprowadzających na rynek produkty w opakowaniach. Tym samym obejmuje producentów farb, klejów, uszczelniaczy i innych wyrobów pokrewnych.

Jednym z kluczowych obszarów zmian jest zwiększenie recyklingowalności opakowań. Oznacza to, że już na etapie ich projektowania i doboru materiałów coraz większe znaczenie będzie miało to, czy po zużyciu opakowanie będzie mogło zostać skutecznie zebrane, posortowane i poddane recyklingowi.

Dla firm z branży chemii budowlanej ważne jest określenie, jaką rolę spełniają one z punktu widzenia nowych przepisów i jaki jest zakres obowiązków z tym związanych. Przedsiębiorstwo może być wytwórcą, importerem, dostawcą opakowania lub materiału opakowaniowego. PPWR wymaga więc spojrzenia na działalność firmy przede wszystkim pod kątem „śladu opakowania".

Istotne jest przy tym, że przedsiębiorstwo może zostać uznane za wytwórcę także wtedy, gdy fizycznie nie produkuje opakowania, lecz zleca jego wykonanie i wprowadza je pod własną nazwą lub marką. Wówczas mogą na nim spoczywać obowiązki związane z oceną zgodności i dokumentacją.

Producenci farb i klejów mogą występować również jako dostawcy substancji i materiałów wykorzystywanych do produkcji opakowań. W takim przypadku powinni być przygotowani na przekazywanie klientom danych potrzebnych

do potwierdzenia zgodności gotowego opakowania, m.in. informacji o składzie, substancjach objętych ograniczeniami czy innych właściwościach istotnych z punktu widzenia recyklingu. PPWR zwiększa więc znaczenie sprawnego przepływu informacji w całym łańcuchu dostaw – pomiędzy dostawcami materiałów i komponentów, producentami opakowań oraz firmami wprowadzającymi w nich swoje produkty na rynek.

W praktyce PPWR zmienia sposób myślenia o opakowaniu. Przestaje być ono wyłącznie elementem zabezpieczającym produkt i umożliwiającym jego sprzedaż, a staje się obszarem wymagającym zarządzania zgodnością, przepływem danych, kosztami oraz wpływem środowiskowym.

Równolegle w Polsce trwają prace nad projektem ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych UC100, który ma m.in. stworzyć krajowe ramy stosowania PPWR. Projekt zakłada większe powiązanie odpowiedzialności finansowej przedsiębiorstw wprowadzających produkty w opakowaniach z kosztami gospodarowania powstającymi z nich odpadami. Z tego względu dla branży równie istotne jak śledzenie wdrażania PPWR jest monitorowanie dalszych prac nad UC100.

CBAM – emisje coraz ważniejsze w rachunku kosztów przedsiębiorstw

Rozporządzenie PPWR jest częścią szerszych zmian regulacyjnych, wpływających na warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Europie. Unijne przedsiębiorstwa funkcjonują w obliczu wysokich kosztów energii, pracy oraz spełniania standardów środowiskowych, konkurując jednocześnie z importem z państw, w których podobne wymagania nie zawsze obowiązują.

Jednym z mechanizmów mających ograniczać tę różnicę jest CBAM – system dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji dwutlenku węgla (CO_2). Obejmuje on określone grupy towarów importowanych do UE, dlatego jego oddziaływanie na producentów chemii budowlanej w wielu przypadkach będzie miało głównie charakter pośredni. Nawet jeśli firma sama nie importuje towarów objętych CBAM, skutki mechanizmu mogą być widoczne w cenach materiałów wykorzystywanych do produkcji oraz w całym łańcuchu dostaw. W ten sposób pochodzenie surowców i emisyjność związana z ich produkcją mogą coraz mocniej oddziaływać na koszty działalności przedsiębiorstw.

Pośredni wpływ na funkcjonowanie branży może mieć również ETS2, czyli nowy system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, który ma w pełni obowiązywać od początku 2028 roku. W przypadku producentów jego skutki mogą być widoczne przede wszystkim w kosztach paliw, transportu i logistyki, a także w wydatkach związanych z użytkowaniem budynków.

Dla sektora chemii budowlanej najbliższy czas będzie nie tylko okresem dostosowania do nowych przepisów. To również zmiana warunków konkurencji, w których zarządzanie opakowaniami, emisyjnością, kosztami energii i łańcuchem dostaw staje się elementem strategii przedsiębiorstwa, a nie wyłącznie zadaniem działów prawnych czy środowiskowych.

TRENDFiK to realizowany przez PZPFK panel ekspercki – cykliczne spotkania z sesją Q&A z wiodącymi ekspertami, na których analizowana jest aktualna sytuacja gospodarcza, otoczenie legislacyjne i prognozy rozwoju rynku. Nagranie z najnowszej edycji panelu TRENDFiK jest dostępne na stronie internetowej PZPFK

Polski Związek Producentów Farb i Klejów (PZPFiK)